

(वर्षयते) 1 To be powerful or eminent. -2 To have the power of production.

वृषः 1 A bull; असंपदस्तस्य वृषेण गच्छतः Ku. 5. 80; Me. 54; R. 2. 35; Ms. 9. 123. -2 The sign *Taurus* of the zodiac. -3 The chief or best of a class, the best of its kind; (often at the end of comp.); सुनिवृषः, कपिवृषः &c. -4 The god of love. -5 A strong or athletic man. -6 A lustful man, a man of one of the four classes into which men are divided in erotic works; बहुगुणबहुवन्धः शीघ्राकामो नताङ्गः। सकलश्चिरदेहः सत्यवादी वृषो ना ॥ Ratimāñjari 37. -7 An enemy, adversary. -8 A rat. -9 The bull of Siva. -10 Morality, justice; justice personified; वृषो हि भगवान् धर्मः Ms. 8. 16. -11 Virtue, a pious or meritorious act; न सद्गतिः स्याद् वृषविजितानां Kir. K. 9. 62 (where वृष means a 'bull' also). -12 N. of Karna. -13 N. of Viṣṇu. -14 N. of a particular drug. -15 The principal die. -16 Water. -17 A particular form of a temple. -18 Ground suitable for the foundation of a house. -19 A male, any male animal. -षम् 1 A peacock's plumage. -2 A woman's apartment. -Comp. -अङ्गुकः 1 an epithet of Siva; उमावृषाङ्गुकौ शरजन्मना यथा (ननन्दतुः) R. 3. 23. -2 a pious or virtuous man. -3 the marking-nut plant. -५ a eunuch. °जः a small drum. -अश्वनः an epithet of Siva. -अन्तकः an epithet of Viṣṇu. -आहारः a cat. -इन्द्रः an excellent bull. -उत्सर्गः setting free a bull on the occasion of a funeral rite, or as a religious act generally; एकाइश्वाहे प्रेतस्य यस्य चोत्सर्जयते वृषः। प्रेतलोकं परित्यज्य स्वर्गलोकं च गच्छति ॥ -दंशः, दंशकः a cat; अन्तरिक्षे वराहस्य वृषदंशस्य चोभयोः (प्रणादम्) Mb. 6. 2. 25. -दर्भ a. lowering the pride of Indra (इन्द्रदर्पहन्ता); वृषदर्भो वृषाकपिः Mb. 12. 43. 10. -ध्वजः 1 an epithet of Siva; येन बाणमसुजदवृषध्वजः R. 11. 44. -2 an epithet of Gaṇesa. -3 a pious or virtuous man. -नाशनः N. of Kṛiṣṇa. -पतिः 1 an epithet of Siva. -2 a bull set at liberty. -पर्वेन m. 1 an epithet of Siva. -2 N. of a demon who with the aid of Śukra, preceptor of the Asuras, maintained struggle with the gods for a long time. His daughter Sarmiṣṭhā was married by Yayāti; see Yayāti and Devayāni. -भासा the residence of Indra and the gods; i. e. Amarāvatī. -राजकेतनः N. of Siva. -लक्षणा a masculine girl (unfit for marriage). -लोचनः a cat. -वाहनः an epithet of Siva. -शत्रुः N. of Viṣṇu. -सानुः 1 man. -2 death. -सुकिन् m. A wasp. -सेनः N. of Karna; Mb. 12. 27. 2. -स्कन्ध a. having shoulders as lusty as those of a bull; चपुरवृष-स्कन्धसुबन्धुरांसकम् U. 6. 25; R. 12. 34.

वृषणवसु n. The treasure of Indra.

वृषण a. 1 Sprinkling, fertilizing. -2 Strong, stout. -णः 1 The scrotum, the bag containing the testicles; -2 N. of Siva. -3 Of Viṣṇu; देवैः सानुचरैः साकं गोभिर्वृषण-मैडयन् Bhāg. 10. 2. 25. -Comp. -कच्छूः f. ulceration of the scrotum.

वृषणश्वः A horse of Indra.

वृषणी A mare.

वृषन् m. [वृष-कनिन्] 1 A bull. -2 The sign *Taurus* of the zodiac. -3 The chief of a class; प्राचेतसो मुनिवृषा प्रथमः कवीनाम् Mv. 1. 7. -५ A stallion, horse. -६ Pain, sorrow. -६ Insensibility to pain. -७ N. of Indra; वृषेव सीतां तदवग्रहक्षताम् Ku. 5. 61, 80; R. 10. 52; 17. 77; न वर्वं वृषा तदा Śiva B. 8. 53. -८ N. of Karna. -९ Of Agni. -१० Of Soma. -११ A male, any male animal.

वृषभः [वृष-अभच् किञ्च U. 3. 122] 1 A bull. -2 Any male animal. -3 Anything best or eminent of its class (at the end of comp.); द्विजवृषभः Ratn. 1. 5; किं नास्ति तथि सत्यमात्यवृषभे यस्मिन् करोमि स्वप्नाम् 4. 20. -५ The sign *Taurus* of the zodiac. -६ A kind of drug; cf. ऋषभः. -६ An elephant's ear. -७ The orifice or hollow of the ear. -८ Justice (धर्म personified); Mb. 12. 43. 8. -भा N. of the three lunar mansions (viz. of मधा, पूर्व-फलगुनी, and उत्तर-फलगुनी). -Comp. -ईशणः N. of Viṣṇu. -केतुः, -गतिः, -ध्वजः epithets of Siva; पुत्रीकृतोऽसौ वृषभध्वजेन R. 2. 36; Ku. 3. 62. -यानम् a car drawn by oxen. -षोडशा (pl.) fifteen cows and a bull; ज्येष्ठस्तु जातो ज्येष्ठायां हरेद् वृषभषोडशाः Ms. 9. 124. -स्कन्ध a. broad-shouldered.

वृषभी f. 1 A widow. -2 Mucuna Pruriens (कवच).

वृषस्यति Den. P. 1 To long for a bull. -2 To long for sexual intercourse.

वृषस्यन्ती 1 A woman longing for sexual intercourse (with acc. of male); रघुनन्दन वृषस्यन्ती शूर्पणखा प्राप्ता Mv. 5; इति रामो वृषस्यन्ती वृषस्कन्धः शशास ताम् R. 12. 34; Bk. 4. 30. -2 A libidinous or lascivious woman. -3 A cow in heat.

वृषकपायी 1 An epithet of Lakṣmī. -2 Of Gaurī. -3 Of Sachi. -५ Of Svāhā, wife of Agni. -५ Of the dawn, wife of the sun. -६ Of the mother of Indra.

वृषाकपिः 1 An epithet of the sun. -2 Of Viṣṇu; तत्र गत्वा जगताथं देवदेवं वृषाकपिम् Bhāg. 10. 1. 20; Mb. 12. 43. 10. -3 Of Siva. -५ Of Indra. -५ Of Agni.

वृषायणः 1 An epithet of Siva. -2 A sparrow.

वृषायते Den. Ā. Ved. 1 To act like a bull. -2 To roar like a bull. -3 To fertilize, sprinkle with water.

वृषिन् m. A peacock.

वृषी, वृसी The seat of an ascetic or religious student (made of Kuśa grass); see वृशी-षी-सी; वृश्यामुपविश इ Mb. 15. 27. 18.

वृष्ट p. p. 1 Rained. -2 Raining. -३ Showering, pouring down.